

Schietpartij in Lent 20-09-1944 16:45 uur

Betreft: <http://www.oorlogsdodennijmegen.nl/gebeurtenisinfo.asp?gebeurtenisID=210>

Bij de schietpartij op 20 september 1944 in het tunneltje dat in de volksmond 'duker' werd genoemd, kwamen in ieder geval de volgende personen om het leven:

- Christiaan Willem Jozef Omloo (Elst 16 maart 1886 – Lent 20 september 1944)
- Johanna Geurtje Schapenk (Elst 1 april 1937– Lent 20 september 1944)
- Henrica Joanna Span-Burgers (Elst 11 mei 1882 – Nijmegen 4 november 1944)

Mogelijk was ook de weduwe Maria Ida Josephine Frije-Meijer (Kloppenburg ca. 1881 – Lent 11 oktober 1944) een van de slachtoffers. Het aantal en de namen van de Duitse militairen (Oostenrijkers) zijn niet bekend.

Volgens de overlijdensakte d.d. 20 oktober 1944 (akte nr. 88) heeft Christiaan Maria Omloo verklaard dat zijn vader op 20 september 1944 om 16:45 uur is overleden. In de overlijdensakte van Johanna Geurtje Schapenk (akte nr. 91) staat hetzelfde tijdstip. Van haar overlijden is – mogelijk gelijktijdig – aangifte gedaan door predikant Marinus Melle de Jong. Henrica Joanna Span-Burgers is op 4 november 1944 in Nijmegen aan haar verwondingen overleden.

overlijdensaktes

<https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-267-12441-82335-37?cc=1949343&wc=9LRQ-K6R:299942901,299949501>
<https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-267-12441-82422-25?cc=1949343&wc=9LRQ-K6R:299942901,299949501>
<https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-266-12408-12749-54?cc=1949343&wc=9L5T-HZ9:300367301,299949501>

Het Manneneiland

De schietpartij wordt beschreven door Hen Bollen en Herman Jansen in *Het Manneneiland. Kroniek van de gebeurtenissen in de Over-Betuwe van september 1944 tot juni 1945*. Zutphen: Terra, 1982 (pp. 31-34). Daar worden dochter Cor Omloo, de zoon van Wim de Haan en Marietje Jansen geciteerd. Alle publicaties over het incident lijken gebaseerd te zijn op hun verklaringen.

Van de uitroep "*Ach, wird sind verloren*" (uit de mond van de Oostenrijkers) wordt door Cor Omloo melding gemaakt en de beschrijving "*gloeierende sajedraden*" komt kennelijk van de vader van Wim de Haan. Marietje Jansen schreef over het tunneldrama in haar dagboek:

Opeens kwamen er moffen met een mitrailleur en ze schoten door de tunnel omdat daar Oostenrijkers waren die niet meer vechten wilden. Die zijn gedood evenals enkele burgers. Mijneer Omloo direct en Anne Schapenk (enig kind), een meisje van 7 jaar of zo, in de armen van haar vader. Henk Bosch werd heel zwaar gewond, Puck Omloo ook, Cor Omloo werd licht gewond aan haar vingers. De hele nacht hebben de mensen daar nog gezeten met de doden in hun armen.

In de beschrijving van de schietpartij wordt nergens melding gemaakt van de Amerikanen. Waar waren de dichtstbijzijnde Amerikaanse militairen op het moment van de schietpartij op 20 september 1944 om 16:45 uur en wanneer bereikten zij het tunneltje? Was het tijdstip waarop de eerste Amerikanen dit tunneltje bereikten niet vermeldenswaardig? Dat Cor Omloo geen melding maakte van de komst van Amerikaanse militairen zou verklaard kunnen worden uit het feit dat zij hulp ging halen:

(...) Samen met die Duitse jongens kwam ik bij dokter Huygen aan. Ik herinner me, dat ik op de toren wilde kijken hoe laat het was. Maar de torenklok stond stil op kwart voor vijf. Op dat moment was hij stuk geschoten.

Een opmerkelijk detail... Zij kan pas later hebben geconcludeerd dat de klok stil gestaan moet hebben toen zij de eerste keer keek.

WWII ARCHIVES

82nd Airborne - Holland

Home > Documents > Combat Interviews > 82nd Airborne - Holland

Bij toeval stuitte ik op een authentiek document van Amerikaanse zijde waarin op een van de pagina's de "*culvert*" nabij locatie "*708641*" wordt genoemd (zie bijlage). Het volgende citaat is afkomstig uit een interview van het "*3d Bn, 504th Para Inf, 82nd Abn Div.*"

Lt LaRiviere and his squad left 704695, came along a ditch to the railroad embankment at 708641, near which was a culvert in which praying could be heard. The culvert was full of Dutch civilians. They could see two Germans silhouetted against the other side. Lt LaRiviere continued to the northern end of the railroad bridge with five men, having left five to guard the culvert. A small group of Co H arrived at the railroad bridge about the same time, 1700. Here they were subjected to sporadic rifle and LG 36 fire from the railroad bridge. A BAR was set up at 708638 and played on the northern approaches to the railroad bridge. Co H was scattered in groups throughout grid 700640, many of whom converged on the northern approaches to the railroad bridge. Here they were joined by men of CO I.

Bron: <http://www.wwiarchives.net/servlet/action/document/page/1209/210/0> (704695 moet zijn: 704645)

Locatie 704645 ligt bij de Zaligestraat ter hoogte van de oostelijke punt van Fort Hof van Holland (Fort Beneden-Lent). Op 20 september passeerde LaRiviere met zijn manschappen het tunneltje tussen 16:30 en 17:00 uur. Gezien de afstand tussen het fort en de spoorbrug lijkt het alleszins aannemelijk dat hij om 16:45 uur ter plekke was. Van doden en gewonden wordt geen melding gemaakt, wel van "*two German silhouetted against the other side*".

Hoe reëel is deze waarneming van twee Duitsers gelet op het feit dat de tunnel "*full of Dutch civilians*" was? Volgens www.oorlogsdodennijmegen.nl was de tunnel van 30 meter lang en twee meter hoog. Hebben de Amerikanen deze Duitsers aan de oostzijde van de spoorlijn verder ongemoeid gelaten? LaRiviere vervolgde zijn weg langs de westzijde van de spoorbaan in de richting van de spoorbrug. Hij liet vijf van zijn manschappen achter om het tunneltje te bewaken.

conclusie

De SS'er die om 16:45 uur vanaf de westzijde het tunneltje in gerend kwam en de fatale schoten heeft gelost, kan ik niet rijmen met bovengenoemde feiten. Heeft de schietpartij vlak voor de komst van de Amerikanen plaatsgevonden, of zijn de slachtoffers door "*friendly fire*" om het leven gekomen?

Nijmegen, 10 september 2014

Rob Essers

Lt LaRiviere and his squad left 704695, came along a ditch to the railroad embankment at 708641, near which was a culvert in which praying could be heard. The culvert was full of Dutch civilians. They could see two Germans silhouetted against the other side. Lt LaRiviere continued to the northern end of the railroad bridge with five men, having left five to guard the culvert. A small group of Co H arrived at the railroad bridge about the same time, 1700. Here they were subjected to sporadic rifle and MG 34 fire from the railroad bridge. A BAR was set up at 708638 and played on the northern approaches to the railroad bridge. Co H was scattered in groups throughout grid 700640, many of whom converged on the northern approaches to the railroad bridge. Here they were joined by men of Co I.

Bron: <http://www.wwiarchives.net/servlet/action/document/page/1209/210/0> (704695 moet zijn: 704645)

Bron: <http://www.oudestafkaarten.nl/images/Grote%20Oorlogskaarten/06-SW-Nijmegen-1944.jpg>

708641 near culvert
708638 BAR